

Sistemul R0 e-Factura – cine și ce

Autor: Sorin Biban, Tax Partner, Biriș Goran SPARL

Ultimul trimestru al anului 2023 a adus modificări semnificative cu privire la legislația fiscală, majoritatea dintre acestea fiind aplicabile de la 1 ianuarie 2024, lăsând astfel o perioadă scurtă de timp la dispoziția agenților economici să se adapteze – ultimele modificări fiind publicate înainte de sărbători, în data 15 decembrie.

Printre cele mai importante prevederi sunt și cele legate de implementarea facturării electronice (sistemul R0 e-factura) în relațiile de tip B2B, venite în urma Deciziei Consiliului Uniunii Europene nr. 2023/1553 din 25 iulie 2023, prin care România a fost autorizată să deroge de la Directiva TVA. Modificările au fost implementate prin Legea nr. 296 din 26 octombrie 2023, ulterior fiind ajustate prin OUG nr. 115 din 15 decembrie 2023.

Fiind adoptate într-un interval de timp foarte scurt, măsurile privind sistemul R0 e-Factura conțin încă neclarități, ridicând numeroase probleme în practică. Sesiunile online derulate de ANAF au fost foarte utile și au răspuns multor provocări practice întâmpinate de contribuabili, însă sistemul pare să nu fie încă pus la punct.

Implementarea sistemului R0 e-Factura implică 2 perioade/etape principale:

- **Perioada de tranziție, între 1 ianuarie 2024 – 30 iunie 2024**, pe parcursul căreia este prevăzută obligația de transmitere/raportare a facturii electronice în sistemul R0 e-Factura. Este, așadar, o obligație de raportare a facturii electronice. Factura care circulă între furnizor și beneficiar în această perioadă, și în baza

căreia se va putea deduce TVA, este factura clasică.

- **Cu începere de la 1 iulie 2024**, devine obligatorie transmiterea facturii prin sistemul RO e-Factura.

Este necesar, în primul rând, să facem distincția între cele două situații: prima reprezintă o obligație de raportare în relația cu organele fiscale, în timp ce a doua acoperă inclusiv circulația/transmiterea facturii de la furnizor la beneficiar.

Potrivit ultimului ghid publicat pe pagina ANAF, „în perioada 1 ianuarie 2024 – 30 iunie 2024, operatorii economici – persoane impozabile stabilite în România, indiferent dacă sunt sau nu înregistrate în scopuri de TVA au obligația să raporteze în sistemul național privind factura electronică RO e-Factura toate facturile emise în relația B2B și în relația cu instituțiile publice, altele decât cele efectuate în relația B2G, pentru care există obligația utilizării Ro e-Factura începând cu data de 01 iulie 2022”.

Așadar, conform ghidului, perioada 1 ianuarie 2024 – 30 iunie 2024 vizează aceleași operațiuni ce fac obiectul utilizării RO e-Factura de la 1 iulie 2024.

Cu toate acestea, la o analiză mai atentă a prevederilor legale, reiese că cele două perioade nu acoperă exact aceleași operațiuni.

Pentru perioada ianuarie – iunie 2024, conform art. LIX din Legea nr. 296/2023, trebuie raportate în sistemul RO e-Factura facturile emise de persoane impozabile stabilite în România „pentru livrările de bunuri și prestările de servicii care au locul livrării/prestării în România conform art. 275 și art. 278–279 din Legea nr. 227/2015, cu modificările și completările ulterioare, efectuate în relația B2B, astfel cum este definită la art. 2 alin. (1) lit. n) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 120/2021”. **Relația B2B** este definită ca fiind „relația comercială dintre doi operatori economici –

*B2B – tranzacția având ca obiect execuția de lucrări, livrarea de bunuri/produse și/sau prestarea de servicii dintre doi operatori economici”. Iar **operator economic** este „orice entitate care desfășoară o activitate economică constând în executarea de lucrări, livrarea de bunuri/produse și/sau prestarea de servicii” (art. 2 alin. (1) lit. b) din OUG 120/2021).*

Aceeași obligație de raportare (pentru aceleași operațiuni) revine și persoanelor impozabile nestabilite, dar înregistrate în scop de TVA în România, începând cu data de 1 ianuarie 2024.

La alin. (4) al art. LIX din lege (modificat prin OUG 115/2023) este menționat că sunt exceptate următoarele operațiuni:

1. exporturile și livrările intracomunitare;
2. livrările de bunuri/prestările de servicii efectuate către persoane impozabile care **nu sunt stabilite și nici înregistrate în scopuri de TVA în România;**
3. livrările de bunuri/prestările de servicii pentru care se emit facturi simplificate;
4. prestările de servicii pentru care emiterea facturii nu face obiectul normelor de facturare aplicabile în România.

Sumarizând, obligația de raportare a facturii, stabilită prin art. LIX din Legea nr.296/2023, se aplică operațiunilor ce îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

1. **Sunt efectuate de persoane impozabile stabilite în România, sau de persoane impozabile nestabilite, dar înregistrate în scop de TVA în România – cu mențiunea că în cel de-al doilea caz obligația de raportare nu încetează la 30 iunie 2024;**
2. **Sunt efectuate în relația B2B, adică beneficiarul este un operator economic;**

Trebuie observat aici că definiția relației comerciale de tip B2B nu face referire la operatori economici stabiliți în România. Prin urmare, având în vedere excepția de la alin. (4) de mai sus (lit. b), condiția se consideră îndeplinită și în cazul **persoanelor impozabile nestabilite, dar înregistrate în scop de TVA în România.**

3. **Reprezintă livrări de bunuri sau prestări de servicii, iar locul livrării/prestării este în România.**

4. **Nu este aplicabilă niciuna dintre excepțiile prevăzute la art. LIX alin. (4) din Legea 296/2023.**

Pentru perioada ce începe la 1 iulie 2024, conform art. 10 din OUG 120/2021 (modificat succesiv prin Legea 296/2023 și OUG 115/2023), **„în relația comercială B2B, între persoane impozabile stabilite în România conform art. 266 alin. (2) din Legea nr. 227/2015, cu modificările și completările ulterioare, emitentul facturii electronice are obligația de transmitere a acesteia către destinatar utilizând sistemul național privind factura electronică R0 e-Factura”**. Fac excepție de la această obligație facturile simplificate.

În ceea ce privește persoanele impozabile nestabilite în România, acestea nu sunt supuse obligațiilor ce intră în vigoare de la 1 iulie, însă pot opta pentru utilizarea sistemului R0 e-Factura.

Așadar, regulile aplicabile de la 1 iulie 2024 vizează **relațiile comerciale B2B între persoane impozabile stabilite în România.**

Însă, operațiunile comerciale derulate în relația B2B nu reprezintă întotdeauna livrări de bunuri/prestări de servicii din perspectiva TVA, iar livrările de bunuri/prestările de servicii efectuate între persoane impozabile stabilite în România nu au întotdeauna locul livrării/prestării în România.

Comparând prevederile aplicabile în cele două perioade, putem identifica unele diferențe:

- **În perioada de tranziție sunt raportabile facturile emise pentru operațiuni ce au locul livrării/prestării în România, în timp ce de la 1 iulie 2024 această condiție nu mai este aplicabilă – factura trebuie transmisă prin sistemul R0 e-Factura chiar și în cazul în care locul livrării/prestării este în afara României, dacă factura este aferentă unei operațiuni B2B între persoane impozabile stabilite în România.**

Există situații – în teorie și în practică – în care, deși părțile sunt persoane impozabile stabilite în România, locul operațiunii nu este în România. Ne putem referi aici la serviciile cărora le este aplicabilă regula "*use and enjoyment*", cum sunt serviciile de transport de bunuri, în care transportul bunurilor începe și se termină în afara UE. Chiar dacă furnizorul și beneficiarul sunt persoane impozabile stabilite în România, locul prestării va fi în afara României (deci neimpozabil în România), conform art. 278 alin. (7) din Codul fiscal. Conform prevederilor menționate mai sus, în astfel de situații factura de servicii nu face obiectul obligației de raportare în perioada ianuarie – iunie, însă de la 1 iulie vor intra în sfera de aplicare a prevederilor art. 10 din OUG 120/2021.

- **În perioada de tranziție sunt vizate livrările de bunuri și/sau prestările de servicii, în timp ce regulile aplicabile de la 1 iulie 2024 vizează relațiile comerciale B2B. Cele două expresii nu sunt identice din punct de vedere al legislației TVA, în sensul că nu acoperă exact aceleași operațiuni.**

Nu toate „relațiile comerciale” sunt livrări de bunuri/prestări de servicii din perspectiva TVA. Mă refer aici în special la transferul unei activități economice, reglementat de art. 270 alin. (7) din Codul fiscal. În cadrul uneia din sesiunile online ale ANAF, s-a menționat că facturile emise pentru transferurile de activitate ar fi văzute ca operațiuni scutite dar în sfera TVA din punct de

vedere al sistemului RO e-Factura, astfel că facturile trebuie raportate în sistem.

Tind să nu fiu de acord cu o astfel de abordare. Articolul 270 alin. (7) din Codul fiscal menționează destul de clar că transferul unei activități economice **„nu constituie livrare de bunuri dacă primitorul activelor este o persoană impozabilă stabilită în România”**.

Prin urmare, dacă ne raportăm la textul art. LIX din Legea nr. 296/2023, coroborat cu art. 270 (7) din Codul fiscal, reiese că facturile emise în legătură cu astfel de operațiuni **nu fac obiectul raportării în sistem în perioada ianuarie – iunie 2024.**

- **În perioada de tranziție trebuie raportate și facturile emise către persoane impozabile nestabilite, dar înregistrate în scop de TVA în România, dacă operațiunea este o livrare de bunuri/prestare de servicii având locul în România. Regulile ce intră în vigoare de la 1 iulie 2024 nu sunt aplicabile în această situație.**

În mod evident, prevederile aplicabile în cele două perioade nu se suprapun exact din punct de vedere al operațiunilor vizate. Nu este clar dacă aceasta a fost intenția legiuitorului, de a exclude anumite operațiuni numai în perioada de tranziție.

Un alt aspect care ar trebui clarificat este cel al operațiunilor scutite fără drept de deducere prevăzute la art. 292 alin. (1) și (2) din Codul fiscal. Conform art. 319 (7) din Codul fiscal, persoanele impozabile nu au obligația emiterii de facturi în cazul acestor operațiuni. Cum trebuie interpretate prevederile Legii nr. 269/2023 și ale OUG 115/2023, raportat la art. 319 (7) din Codul fiscal, în aceste situații? Sunt aplicabile sancțiunile privind facturarea electronică? Îmi imaginez că în practică sunt foarte puține cazuri în care furnizorii nu emit facturi pentru aceste

servicii, însă cred că o clarificare este necesară.

Concluzionând, consider că sunt încă necesare clarificări cu privire la ce obligații au persoanele impozabile de la 1 ianuarie 2024 în privința facturării electronice. Lipsa acestor clarificări poate conduce la abordări inconsecvente din partea autorităților fiscale, dar mai ales la costuri inutile pentru persoanele impozabile.

Primul termen de raportare CBAM, 31 ianuarie – amânat cu 30 de zile

Autori:

- *Mihai Petre, Director, Comerț Internațional, EY România*
- *Daniela Neagoe, Senior Manager, Comerț Internațional, EY România*
- *Adriana Nedeleescu, Senior Consultant, Comerț Internațional, EY România*

Mecanismul de ajustare la frontieră în funcție de carbon (Carbon Borders Adjustment Mechanism – CBAM) a intrat în vigoare de la 1 octombrie 2023, iar prima raportare pentru trimestrul IV din 2023 a avut ca termen data de 31 ianuarie 2024. Pe ultima sută de metri, Comisia Europeană a venit cu o amânare de 30 de zile, pentru companiile care au întâmpinat dificultăți (tehnice) la întocmirea și depunerea raportării și nu au reușit să se încadreze în termenul prevăzut.

Potrivit comunicatului oficial al CE, pentru Raportul CBAM,

Începând cu 1 februarie 2024 este disponibilă o nouă funcționalitate în baza de date electronică de raportare, Registrul tranzitoriu CBAM. Aceasta permite declaranților solicitarea amânării depunerii, prin care aceștia obțin 30 de zile suplimentare pentru a depune raportul CBAM.

Pentru că au fost înregistrate dificultăți tehnice care au împiedicat companiile să depună raportul la timp, nu se vor impune sancțiuni declaranților care au întâmpinat dificultăți în transmiterea primului raport CBAM sau înainte de deschiderea unei proceduri de corecție, ceea ce va permite corectarea eventualelor inexactități din raportul depus.

În primele trei rapoarte trimestriale (până la 31 iulie 2024) se vor putea cuprinde emisiile încorporate pe baza unor valori implicite puse deja la dispoziție de către Comisia Europeană. Categoriile de produse care fac obiectul Regulamentului CBAM sunt cimentul, îngrășămintele, fierul și oțelul, aluminiul, electricitatea, hidrogenul. Este de avut în vedere că pot fi subiect de raportare produse cât mai diverse din aceste șase categorii, precum argile caolinitice, acid azotic, acizi sulfonitrici, tuburi sau țevi, șuruburi, construcții și părți de construcții.

Recomandări pentru conformare în pregătirea și depunerea raportului CBAM:

- Analizați și aplicați cu atenție reglementările legislative în raportarea CBAM, prevăzute în documentele și ghidurile oficiale emise de autoritățile competente pentru a înțelege exact cerințele de raportare.
- Colectați datele relevante referitoare la emisiile de carbon asociate produselor importate de companie prin contactarea furnizorului sau producătorului produselor respective.
- Verificați cu atenție datele pe care le utilizați în raport, astfel încât acestea să fie cât mai exacte și actualizate. Totul, pentru a evita erorile care ar putea

afecta credibilitatea raportării.

- Asigurați-vă că toate afirmațiile din raport sunt bine documentate și există argumente solide în spatele acestora.
- Respectați termenele limită stabilite pentru depunere. Este important să alocați timp pentru eventuale revizuiți și ajustări înainte de termenul limită și să evitați astfel penalizările pentru nedeclarare.

Raportările trimestriale CBAM conțin date care se referă la cantitatea și tipul de produse importate care intră sub incidența CBAM, țara de origine a acestora, nivelul emisiilor de carbon asociate producției lor – emisii directe, emisiile indirecte (de ex., de la energia electrică provenită de la terți), prețul carbonului plătit într-o țară de origine pentru emisiile încorporate în mărfurile importate, precum și alte date suplimentare în funcție de categoria produsului importat.

Convenția multilaterală MLI a început să producă efecte – ce avem de făcut?

Autor: Alex Milcev, liderul departamentului de Asistență fiscală și juridică, EY România

Convenția multilaterală pentru punerea în aplicare a măsurilor legate de tratatele fiscale în vederea prevenirii erodării bazei de impozitare și a transferului profiturilor – MLI – reprezintă un instrument juridic creat de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) și de G20. Scopul acesteia este de a implementa într-un mod rapid o serie de măsuri în tratatele fiscale (fără a fi nevoie de negocieri

bilaterale), pentru a actualiza regulile fiscale și a reduce șansele de evitare/reducere a impozitelor.

MLI produce efecte, însă, în cazul în care ambele state contractante au ratificat MLI și fiecare stat contractant a inclus celălalt stat în lista de acorduri fiscale vizate de MLI, doar atunci când există o concordanță în privința modificărilor ratificate de cele două state (ambele jurisdicții optează pentru aceleași opțiuni), iar dispozițiile adoptate din MLI vor prevala asupra textului din tratat. Există însă și câteva excepții de la nevoia de a avea opțiuni simetrice, în ceea ce privește variantele referitoare la metodele de eliminare a dublei impuneri din care țările pot alege, precum și în ceea ce privește textul referitor la prevenirea utilizării abuzive a tratatelor.

Întrucât un număr semnificativ de tratate este vizat de modificările aduse prin MLI (România a inclus 87 de tratate în lista celor vizate de MLI, iar țara noastră, la rândul ei, a fost inclusă de 67 de state pe listele lor), recomandarea noastră este să se acorde o mare atenție modificărilor aduse prin acest instrument. Este necesară o atenție sporită și o analiză amănunțită pentru a putea observa din timp impactul și pentru a vă asigura că toate obligațiile fiscale pe care le aveți sunt îndeplinite, ca urmare a modificărilor aduse prin acest instrument.

Pentru a veni în ajutorul contribuabililor, pe website-ul ANAF au fost publicate recent textele sintetizate pentru un număr de 55 de acorduri bilaterale, așa cum au fost ele modificate de MLI. Cu toate acestea, citirea acordurilor modificate, chiar și în această formă, se poate dovedi greoaie.

Opțiunile pe care le-a comunicat România cu ocazia ratificării instrumentului MLI au venit și cu unele surprize. Dintre acestea, amintim faptul că România putea opta pentru introducerea în acordurile sale a regulii privind taxarea veniturilor obținute de nerezidenți din înstrăinarea

acțiunilor sau a drepturilor deținute în entități a căror valoare este reprezentată în principal de proprietăți imobiliare.

Potrivit acestei opțiuni, dacă o societate înstrăinează acțiuni într-o altă companie și mai mult de o anumită parte din valoarea acestor acțiuni sau drepturi provine din bunuri imobiliare (de regulă, într-un procent de peste 50%), atunci țara în care se situează proprietățile imobiliare poate avea dreptul de a taxa. În mod normal, țara respectivă nu ar avea acest drept, dacă tratatul nu ar conține această clauză.

România nu a optat pentru modificarea tratatelor vizate în acest sens, prin urmare deocamdată nimic nu se modifică pe această speță. Amintim însă că, deși pentru moment nu vor apărea clauze suplimentare de acest gen în acordurile pe care România le are, există deja tratate ce prevedeau asemenea reguli chiar și dinainte de MLI.

Instrumentul multilateral introduce și o serie de măsuri destinate să combată problemele generate de un tratament neuniform în jurisdicțiile semnatare cauzate de entități cu dublă rezidență sau entități transparente.

MLI propunea modificări pe care România a optat să le preia în ceea ce privește regula de departajare pentru rezidența entităților (altele decât persoanele fizice). Cu toate acestea, având în vedere nevoia de simetrie, e important de menționat că sunt foarte puține state care au optat pentru o poziție ca cea a României, astfel că, de fapt, puține acorduri vor fi modificate.

O zonă ce vine cu mai multe ajustări ale tratatelor are legătură cu tranzacțiile în care sunt implicate entități transparente. Astfel, în măsura în care știți că aveți tranzacții cu astfel de entități, vă sugerăm să verificați dacă în tratatul aplicabil dumneavoastră au intervenit modificări în acest sens. MLI produce deja efecte, de la 1

ianuarie 2024, în privința impozitării veniturilor obținute de nerezidenți, care se calculează și se rețin la sursă.

MLI poate fi definit, în cele din urmă, ca fiind un coș de opțiuni de prevederi fiscale, prestabilit, din care fiecare țară are dreptul să aleagă opțiunile pe care să le aplice într-un tratat cu un alt stat. Astfel că, va fi necesară o analiză atentă a fiecărei tranzacții desfășurate cu nerezidenții care ar intra sub incidența unui acord fiscal, tocmai pentru a identifica potențialele modificări aduse prin instrumentul multilateral.

Trebuie menționat însă că statele pot reveni oricând asupra opțiunilor, astfel că tabloul se poate schimba în orice moment. Prin urmare, recomandăm ca, periodic, să fie analizate tranzacțiile cu nerezidenții pentru a observa la timp aceste schimbări. Vor fi evitate, astfel, situațiile neplăcute, ca urmare a modificărilor în configurația instrumentului MLI și, evident, implicațiile neplăcute ce decurg din necunoașterea acestora.

97% dintre companiile din sectorul financiar internațional își remodelează funcția fiscală

Un procent de 97% dintre organizații la nivel global își revizuiesc modelele operaționale fiscale și financiare din cauza unor factori precum resursele din piața forței de muncă, tehnologia, ritmul legislativ și costurile – arată sondajul pe teme financiar-fiscale derulat de EY la nivel internațional în

sectorul serviciilor financiare – „EY [Tax and Finance Operations Survey](#)” – TFO 2023.

Industria serviciilor financiare se confruntă, la nivel global, cu presiuni economice și provocări sporite în materie de reglementare, ceea ce duce la necesitatea unor acțiuni transformatoare în zona fiscală și financiară. Se adaugă, în contextul internațional, și concurența în domeniul serviciilor financiare venită din partea unor „nativi digital”, adesea mult mai agili în ceea ce privește modalitatea de operare în piață.

Apariția BEPS 2.0, dar și a altor aspecte noi de raportare fiscală în timp real către autoritățile fiscale, înseamnă că entitățile din domeniul financiar-bancar vor avea nevoie de sisteme solide, de o gestionare adecvată a datelor și de personal calificat în domeniul financiar-fiscal.

Pentru a putea concura în acest mediu competitiv, societățile din domeniul serviciilor financiare trebuie să inoveze continuu și să optimizeze atât modelul lor de operare, cât și produsele pe care le oferă clienților.

Conform sondajului derulat de EY, băncile fac eforturi mari de transformare – 38% dintre lideri afirmând că ajustările făcute nu au rezultate satisfăcătoare în raport cu indicatorii de performanță. Din această perspectivă, un număr mare de companii din sectorul financiar, care se află într-un stadiu timpuriu al procesului lor de transformare, vor suporta consecințele unei schimbări necruțătoare, dacă nu accelerează ritmul.

Ce aduce BEPS 2.0 pentru sectorul serviciilor financiare?

Băncile și celelalte companii din domeniul serviciilor financiare, societățile de asigurări și managementul activelor au nevoie de un plan pentru a adresa un domeniu-cheie pentru industria serviciilor financiare, Pilonul 2 al programului OCDE privind erodarea bazei de impozitare și transferul

profiturilor (BEPS 2.0). Peste 82% dintre respondenții se așteaptă la un impact moderat sau semnificativ ca urmare a punerii în aplicare a BEPS 2.0, ceea ce înseamnă că pregătesc un plan de acțiune pentru a îndeplini cerințele și a evita controversele fiscale.

Sondajul arată că 66% dintre companiile din domeniul serviciilor financiare spun că cel mai mare obstacol care împiedică funcțiile fiscale și financiare să-și îndeplinească scopul și viziunea este incapacitatea de a executa un plan sustenabil pentru date și tehnologie.

Totodată, 51% dintre entitățile din sectorul serviciilor financiare spun că personalul lor din domeniul fiscal trebuie să își dezvolte competențele tehnice în domeniul datelor, proceselor și tehnologiei în următorii trei ani.

Găsirea echilibrului potrivit de talente pentru a face față tuturor provocărilor actuale (și viitoare) va implica recrutarea de noi talente, perfecționarea și recalificarea talentelor existente și analiza nevoilor de co-sourcing cu parteneri externi.

Riscul pe care îl reprezintă toate cele de mai sus este evidențiat de faptul că, de exemplu, 34% dintre respondenții din sectorul bancar au avut un incident fiscal operațional important sau foarte important în ultimele 12 luni (alături de 58% care au avut un incident oarecum important).

Ca o notă specifică, sectorul asigurărilor a cunoscut turbulențe în ultimii ani din mai multe motive, inclusiv schimbarea standardelor de contabilitate, ceea ce determină o complexitate suplimentară în acest sector în adoptarea BEPS 2.0. Sondajul EY arată faptul că doar 19% dintre companiile de asigurări au finalizat o evaluare a impactului atât în ceea ce privește modelarea ratei efective de impozitare, cât și cerințele privind datele.

De asemenea, volatilitatea pieței bursiere globale continuă să

fie o temă dominantă în domeniul managementului activelor – instabilitatea geopolitică, inflația persistentă și creșterea ratei dobânzii sunt trei factori-cheie care creează presiuni. În acest context, 76% din companiile de management al activelor declară că nu au un plan sustenabil în ceea ce privește datele și tehnologia, procent în creștere (față de 39% cât a fost rezultatul din sondajul anului 2022).

Cu privire la BEPS 2.0, managerii de active au fost mai predispuși decât ceilalți jucători din industria financiară să spună că schimbările ar avea un impact „minim” asupra strategiilor lor de planificare fiscală și a deciziilor de afaceri (29%, comparativ cu 16% per ansamblu în sectorul de servicii financiare). Dar, percepția unui impact minim nu ar trebui să întârzie pregătirea pentru BEPS 2.0.

Co-sourcing-ul devine o opțiune atractivă

Sondajul EY TF0 arată că entitățile din sectorul serviciilor financiare au înțeles necesitatea de a se transforma, 97% dintre acestea declarând că au ca prioritate schimbarea modelelor lor de operare fiscală și financiară. Acest procent este în creștere, față de 87% în 2022 și 82% în 2018.

Așadar, domeniul serviciilor financiare va trebui să ia în considerare echilibrul dintre utilizarea resurselor interne sau externe. Co-sourcing-ul ar putea juca un rol esențial în acest sens, 96% dintre respondenții din acest domeniu spunând că este mai probabil să apeleze la co-sourcing pentru anumite activități fiscale și financiare în următorii doi ani, în creștere de la 64% în 2020. Această schimbare este un indiciu al amplitudinii imense a efortului implicat în transformare și al faptului că entitățile din sectorul serviciilor financiare au ajuns la concluzia că, pur și simplu, nu pot gestiona totul la nivel intern (sau că nu are sens să facă acest lucru).

„Multe instituții financiare s-au confruntat cu rezultate sub așteptări în urma eforturilor lor de transformare, dar

recunosc că acest efort trebuie fără îndoială să continue”, este de părere Andra Cașu, Partener, lider Impozite directe, EY România, și lider Asistență fiscală pentru servicii financiare – EY CESA. Mai mult, “orice rezultate nesatisfăcătoare de transformare vor conduce în ultimă instanță la dispariția de pe piață, într-un mediu în care inovarea este un factor determinant și perpetuu. În tot acest context, în mod deloc neașteptat, co-sourcing-ul devine o potențială soluție, care să aducă o gură de aer proaspăt și să permită remodelarea funcției financiar-fiscale în ton cu cerințele extrem de mari pe care le aduce legislația fiscală și reglementările conexe globalizate”.

Această concluzie este perfect aplicabilă și în România, unde sectorul serviciilor financiare evoluează în mod continuu, se aliniaza tendințelor globale și desigur, menține o abordare prudentă.

“În același timp, modernizarea sectorului financiar și atenția continuă la inovare, dar și transformare prin talent și tehnologie, rămân factorii-cheie pentru perioada în care ne aflăm”, a concluzionat Andra Cașu.

Noul impozit minim global de 15%, reglementat și în România

Luciana Rainov, Senior Associate Biriș Goran

În anul 2024, pe lângă numeroasele schimbări semnificative în materie fiscală aduse de legiuitorul român, schimbări ce pun la încercare capacitatea contribuabililor de a se adapta și

reacționa într-un timp foarte scurt, au intrat în vigoare norme fiscale complexe având originea în inițiativele internaționale de uniformizare a legislației fiscale.

Astfel, pe 8 ianuarie 2024 a intrat în vigoare Legea nr. 431/2023, prin care este implementată în România Directiva 2022/2523 privind asigurarea unui nivel minim global de impozitare a grupurilor de întreprinderi multinaționale și a grupurilor naționale de mari dimensiuni în Uniune.

Noile obligații în materie fiscală sunt introduse în contextul unei reforme fiscale internaționale coordonate de Organizația de Cooperare și Dezvoltare Economică OCDE, care a fost gândită pentru reducerea evaziunii fiscale și a planificărilor fiscale agresive, prin asigurarea unei rate minime globale a impozitului pe profit de 15%. Prin Directiva 2022/2523 se urmărește astfel implementarea măsurilor GloBE (Global Anti-Base Erosion) ale OCDE, cunoscute sub denumirea Pillar 2.

Noile prevederi au în vedere asigurarea unui nivel minim global de impozitare de 15% pentru grupurile naționale și multinaționale ale căror venituri anuale sunt cel puțin egale cu 750 milioane euro.

În România, legea care a implementat Directiva permite, practic, autorităților române să colecteze un impozit suplimentar de la marile companii naționale și multinaționale, în cazul în care cota efectivă de impozitare este mai mică de 15%.

Contribuabilii vizați

Noile dispoziții privind impozitul suplimentar vizează societățile care fac parte din grupuri multinaționale sau naționale de mari dimensiuni, grupuri care, în cel puțin două din patru exerciții financiare anterioare exercițiului financiar de referință, au înregistrat venituri anuale mai mari de 750 de milioane de euro.

De exemplu, pentru a determina dacă aceste reguli se aplică pentru anul 2024, vor fi analizate veniturile obținute la nivel de grup în 2020, 2021, 2022 și 2023, respectiv dacă veniturile grupului, în cel puțin doi dintre cei patru ani analizați, depășesc 750 de milioane de euro pe an.

În cazul în care rata efectivă de impozitare a profitului în anul de raportare este mai mică de 15%, aceste companii pot fi obligate să plătească o diferență de impozit până la acest prag.

Termene de raportare și plată

Legea se aplică pentru exercițiile financiare începând cu 31 decembrie 2023, iar pentru anul de tranziție – considerat primul exercițiu financiar în care un grup de întreprinderi multinaționale sau un grup național de mari dimensiuni intră sub incidența noii legi, grupurile de întreprinderi multinaționale sau naționale au un termen de 18 luni de la sfârșitul exercițiului financiar pentru a depune declarațiile aferente și plăti impozitul datorat.

În mod concret, pentru grupurile care trebuie să aplice noile reguli fiscale chiar din 2024, primul termen de raportare și plată va fi la 30 iunie 2026, urmând ca, pentru următoarele raportări și plăți, să se calculeze un termen de 15 luni de la finalul anului de referință.

Impozitul suplimentar. Regulile IIR și UTPR

Regulile de calcul pentru impozitul suplimentar sunt deosebit de complexe, legislația națională și europeană făcând trimitere pentru aplicarea dispozițiilor legale la documente ample emise de OCDE, ce cuprind explicații și exemple elaborate.

Principalele măsuri pentru impozitarea minimă efectivă a grupurilor de întreprinderi multinaționale și a grupurilor naționale de mari dimensiuni iau forma:

- **unei reguli de includere a veniturilor (Income Inclusion Rule – IIR)**, conform căreia o societate-mamă a unui grup de întreprinderi multinaționale sau a unui grup național de mari dimensiuni este obligată să calculeze și să plătească partea sa alocabilă din impozitul suplimentar în ceea ce privește entitățile constitutive ale grupului care sunt impozitate la un nivel redus – *regula se aplică de la 1 ianuarie 2024*; și
- **unei reguli a profiturilor subimpozitate (Undertaxed Payments Rule – UTPR)**, conform căreia o entitate constitutivă a unui grup de întreprinderi multinaționale datorează un impozit care este înregistrat ca o cheltuială suplimentară egală cu partea sa din impozitul suplimentar care nu a fost percepută în temeiul IIR la nivelul societății-mamă pentru entitățile constitutive ale grupului care sunt impozitate la un nivel redus – *regula se aplică de la 1 ianuarie 2025*.

Cu titlu general, în vederea asigurării nivelului minim de impozitare trebuie parcurse mai multe etape:

- o primă etapă pentru aplicarea acestor măsuri privește **determinarea cotei efective de impozitare la nivel de jurisdicție** – această etapă presupune **(i)** determinarea profiturilor sau pierderilor calificate din fiecare jurisdicție; **(ii)** determinarea impozitelor acoperite de legislația în cauză și **(iii)** calculul cotei efective de impozitare, egală cu impozitele acoperite ajustate ale entităților constitutive din jurisdicție / profitul net calificat al entităților constitutive din jurisdicție;
- dacă această cotă efectivă de impozitare este inferioară pragului minim de 15%, se va calcula separat un impozit suplimentar la nivel de jurisdicție, cota suplimentară de impozit fiind determinată ca diferența dintre impozitul minim de 15% și cota efectivă de impozitare;
- **într-o abordare simplificată**, impozitul suplimentar la nivel de jurisdicție va fi determinat prin înmulțirea

cotei suplimentare de impozit (15% – cota efectivă de impozitare) cu profitul excedentar la nivel de jurisdicție (profitul calificat minus profitul pentru activitățile cu substanță economică). La acest rezultat se adună impozitul suplimentar adițional și se scade impozitul suplimentar național.

Trebuie avut în vedere că pentru fiecare dintre elementele de calcul mai sus indicate, există reguli foarte complexe de determinare.

Obligația de plată impozitului suplimentar poate reveni societății-mamă din grup, pe regulile IIR, sau unei alte entități constitutive din grup, pe regulile UTPR, atunci când impozitul suplimentar nu a fost perceput la nivelul societății mamă pe regulile IIR.

Impozitul suplimentar național

Pentru a asigura că plata impozitelor suplimentare nu se realizează doar în jurisdicția societăților mamă ci se realizează la nivelul jurisdicțiilor subimpozitate, potrivit Directivei 2022/2523 statele pot opta să introducă un impozit suplimentar național. **În acest sens, România a optat pentru introducerea impozitului suplimentar național.**

Prin introducerea unei reguli de impozit național suplimentar, în cazul în care la nivelul jurisdicției impozitul efectiv este inferior impozitului minim de 15%, se va calcula și se va plăti la nivelul acestei jurisdicții un impozit suplimentar.

Astfel, în principiu, prin introducerea impozitului național suplimentar, plata impozitului suplimentar (asociată unei impozitari efective inferioare pragului minim în jurisdicția vizată) se realizează chiar în jurisdicția unde are loc impozitarea inferioară pragului minim și nu se mută la nivelul jurisdicției societății-mamă.

Deși în România apare improbabil să se datoreze impozitul

suplimentar național, unde cota de impozit pe profit este de 16%, prin aplicarea a diferite credite și facilități fiscale, este posibil ca anumite entități să plătească un impozit efectiv mai mic de 15% și prin urmare să rezulte o obligație de plată a impozitului suplimentar național.

Precizăm finalmente că legea reglementează între altele și anumite excluderi de minimis precum și un regim de protecție tranzitoriu Country-by-Country Reporting (CbCR) care permite companiilor din România ca, în perioada 2024-2026, să poată declara impozit suplimentar zero, cu îndeplinirea anumitor condiții.

Concluzii

Noul cadru de impozitare, extrem de complex și tehnic, reprezintă un punct de cotitură pentru mediul de afaceri, obligând companiile să facă analize și simulări minuțioase ale poziției lor fiscale din România. Companiile trebuie să fie proactive și să evalueze cât mai din timp impactul acestor reguli, simulările de calcul fiind cruciale la acest moment pentru a înțelege implicațiile financiare și pentru a dezvolta strategii eficiente de conformare cât mai rapid.

Este de asemenea notabil că pe lângă impozitul suplimentar și impozitul suplimentar național, introduse prin Legea nr. 431/2023, de la 1 ianuarie 2024 au intrat în vigoare și regulile privind impozitul minim precum și alte modificări semnificative în materie de impozit pe profit.

În contextul obligativității implementării Directivei 2022/2523 cel târziu la data de 31.12.2023, opțiunea legiuitorului român de a introduce adițional dispoziții privind impozitul minim (de asemenea aplicabile de la 1 ianuarie 2024), precum și de a introduce o serie de modificări importante ce privesc determinarea obligațiilor în materia impozitului pe profit este cel puțin stranie, contribuabilii vizați de aceste noi prevederi confruntându-se cu un nivel de

complexitate fiscală fără precedent.

Situațiile financiare pentru 2023 trebuie depuse până la finalul lunii mai, inclusiv de către microîntreprinderi. Există reguli noi pentru contabilizarea unor cheltuieli

Autor: Alina Andrei, Partener Cabot Transfer Pricing

Ministerul de Finanțe a publicat normele pentru depunerea situațiilor financiare anuale aferente anului 2023, iar ele stabilesc că majoritatea operatorilor economici trebuie să-și depună bilanțurile în cel mult 150 de zile de la încheierea exercițiului financiar, deci până la finalul lunii mai. Într-o clarificare de ultim moment, făcută pe 26 ianuarie printr-o informare de presă, instituția a elucidat și termenul de depunere a bilanțurilor pentru microîntreprinderi, după ce o ordonanță de urgență cu măsuri fiscale publicată în luna decembrie lăsase să se înțeleagă că pentru a-și păstra regimul de impozitare, microfirmele trebuie să depună mai devreme cu câteva luni situațiile aferente anului 2023.

Ordinul MF nr. 5394/2023, publicat în 8 ianuarie, aprobă termenele și procedurile pentru depunerea situațiilor financiare ale anului 2023. În majoritatea lor, regulile de

transmitere a raportărilor sunt similare celor de anul trecut, singura necunoscută vizând până foarte recent doar data de depunere a bilanțurilor pentru companiile care aplică regimul fiscal al microîntreprinderilor.

Situația a apărut din cauza OUG nr. 115/2023, care a stabilit că în 2024 companiile încadrate ca microîntreprinderi sunt obligate să depună situațiile financiare până la finalul lunii martie pentru a putea aplica în continuare acest regim fiscal. Prevederile ordonanței de urgență nu au fost suficient de specific redactate, astfel că din ele se înțelegea că inclusiv situațiile financiare pe 2023 ale microîntreprinderilor trebuie depuse mai devreme în acest an. Într-o clarificare făcută pe 26 ianuarie, Ministerul Finanțelor a publicat pe pagina de internet [o informare](#) prin care explică negru pe alb că prevederea din OUG nr. 115/2023 vizează strict situațiile financiare ale anului 2022 sau anterioare acestuia, pentru raportările financiare aferente anului 2023 aplicându-se regulile tradiționale de transmitere.

Astfel, conform Ordinului MF nr. 5394/2023, pentru toate entitățile – indiferent dacă aplică regimul fiscal al plătitorilor de impozit pe profit sau pe cel al veniturilor microîntreprinderilor, termenele pentru transmiterea bilanțurilor pe 2023 sunt aceleași ca și până acum: 150 de zile, calculate de la încheierea exercițiului financiar, deci până în 29 mai. Firmele fără activitate economică depun o declarație de inactivitate în termen de 60 de zile de la încheierea exercițiului (cel târziu până pe 29 februarie), iar cele aflate în lichidare au 90 de zile la dispoziție pentru depunerea bilanțurilor, până în 30 martie inclusiv.

Pentru asociații și fundații, termenul este de 120 de zile de la închiderea anului 2023 (până pe 29 aprilie).

Tipul de situații financiare întocmit și documentele care trebuie depuse sunt influențate de criteriile de mărime pe care le îndeplinește entitatea raportoare la data bilanțului.

De principiu, se depun cel puțin Bilanțul prescurtat – formular 10, Contul de profit și pierdere prescurtat – formular 20, Date informative – formular 30, Situația activelor imobilizate – formular 40, iar firmele mai mari, mai adaugă și Note explicative la situațiile financiare, Situația fluxurilor de trezorerie, precum și Situația modificării capitalului propriu.

În funcție de obiectul de activitate și numărul de salariați, mai poate fi necesară și anexarea altor documente cum sunt: declarația nefinanciară pentru entitățile raportoare cu un număr mai mare de 500 de salariați.

Noi reglementări contabile de care trebuie ținut cont pentru bilanțurile anuale ale lui 2023

Reglementările contabile folosite de companiile românești au fost modificate de curând de Ministerul Finanțelor, iar noile norme de contabilizare a unor operațiuni sunt deja aplicabile, firmele fiind obligate să le ia în calcul când definitivează situațiile financiare ale anului 2023, indiferent de data la care sunt obligate să depună aceste raportări și indiferent de ce standard de contabilitate aplică.

Printre cele mai notabile schimbări se numără introducerea unor noi conturi în planul de conturi general, care obligă la contabilizarea separată a cheltuielilor de management și a celor de consultanță, pentru care s-au introdus noile conturi 617, respectiv 618. Tot separat vor trebui contabilizate cheltuielile aferente drepturilor de proprietate intelectuală în noul cont contabil 616.

Dincolo de aceste conturi distincte noi introduse, planul de conturi a fost completat și cu o serie de analitice noi: 1496 pentru pierderi din reorganizări de societăți, 6121 – cheltuieli cu redevențele, 6122 – cheltuieli cu locațiile de gestiune, 6123 – cheltuieli cu chiriile.

De asemenea, s-au mai făcut modificări importante și la

funcțiile unor conturi deja existente. De exemplu, contul 149 include acum pierderile din fuziuni, iar contul 691 (cheltuieli cu impozitul pe profit) adaugă detalii specifice pentru grupurile fiscale, și anume că persoana juridică responsabilă înregistrează în debitul contului 691 cheltuiala totală cu impozitul pe profit datorat de grupul fiscal.

Plafoanele de numerar – ce reguli noi sunt aplicabile în 2024?

Autor: Filip Justin Cucu, Junior Tax Consultant, Biriș Goran SPARL

Pe finalul anului 2023, plafoanele în numerar au fost subiectul unor modificări succesive, care au generat confuzie în rândul companiilor, în condițiile în care, prin Legea nr. 296/2023, Guvernul a încercat să micșoreze semnificativ valoarea lor, revenind ulterior asupra acestora prin OUG nr. 115/2023. În prezent, majoritatea plafoanelor în numerar și-au păstrat valorile aplicate timp de mulți ani, însă există și câteva modificări importante.

OUG nr. 115/2023, publicată în 15 decembrie, stabilește că vor putea efectua plăți din avansuri spre decontare în limita unui plafon zilnic de 5.000 lei/persoană. În schimb, primirile ori restituirile de împrumuturi sau alte finanțări efectuate de persoane juridice, persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale, întreprinderi familiale, liber profesioniști, persoane fizice care desfășoară activități în mod independent, asocieri și alte entități cu sau fără personalitate juridică în relația cu persoanele fizice se vor efectua, indiferent de

natura și destinația acestora, doar prin instrumente de plată fără numerar.

Pentru entitățile care nu respectă această obligație, amenda este de 25% din suma încasată/plătită, dar nu mai puțin de 500 lei.

Reamintim cu această ocazie că, pentru restul plafoanelor, valorile se păstrează așa cum au fost ele aplicate și în trecut: pentru plățile efectuate către magazinele de tipul cash and carry, plafonul zilnic total este de 10.000 lei, pentru încasările efectuate de către magazinele de tipul cash and carry plafonul zilnic este de 10.000 lei/persoană juridică (și celelalte categorii asimilate) în timp ce pentru încasări de la o persoană juridică, PFA, II, IF, liber profesioniști, persoane fizice care desfășoară activități în mod independent, asocieri și alte entități cu sau fără personalitate juridică, plafonul zilnic permis este de 5.000 de lei/persoană juridică (și celelalte categorii asimilate).

Sunt, de asemenea, interzise în continuare încasările și plățile fragmentate de la/către o persoană, pentru operațiunile de încasări/plăți în numerar prevăzute mai sus, cu o valoare mai mare decât plafonul prevăzut, precum și fragmentarea tranzacțiilor reprezentând cesiuni de creanțe sau alte drepturi, dividende.

Tot în categoria practicilor interzise intră și fragmentarea unei livrări de bunuri sau a unei prestări de servicii, cu valoare mai mare decât plafonul prevăzut. Excepție de la aceste prevederi fac doar livrările de bunuri și prestările de servicii care se efectuează cu plata în rate, dar numai dacă sunt încheiate contracte de vânzare-cumpărare care să menționeze această modalitate de plată.

Noi reguli și pentru numerarul din casierie

În contextul în care modificările aduse plafoanelor erau extrem de limitative OUG nr. 115/2023 a corectat o lacună a

Legii nr. 296/2023 prin care erau limitate semnificativ sumele de numerar în casieriile magazinelor mari. Astfel, noile reguli prevăd o excepție de la plafonul de 50.000 lei pentru magazinele de mari dimensiuni (supermagazine și hipermagazine), precum și pentru cele de tip cash and carry, așa cum sunt definite de OG nr. 99/2000, în sensul în care acesta este crescut la 500.000 lei.

Actul normativ definește „supermagazinele” și „hipermagazinele” care pot aplica plafonul de 500.000 de lei în acest fel:

- Supermagazin – structură de vânzare cu suprafața medie sau mare între 1.000 m² și 2.500 m², utilizată pentru comerț specializat ori nespecializat, care comercializează mărfuri alimentare și/sau nealimentare, având drept caracteristici autoservirea și plata mărfurilor la casele de marcat amplasate la ieșire.
- Hipermagazin – structură de vânzare cu amănuntul, cu suprafața de peste 2.500 m², utilizată pentru comerț specializat și/sau nespecializat, care comercializează mărfuri alimentare și/sau nealimentare, având drept caracteristici: prezența tuturor raioanelor, inclusiv a celor cu vânzători, case de marcat amplasate la ieșirea din fluxul de autoservire, sector de alimentație publică reprezentat prin una sau mai multe săli de consumație, amplasarea în zonele periferice ale orașului, în centrele comerciale ori în parcurile comerciale.

De asemenea, OUG nr. 115/2023 vine și cu o importantă clarificare, menționând că, dacă o societate înregistrează mai multe puncte de lucru sau sedii permanente unde sunt înființate casierii, analiza plafoanelor se va face individual, pentru fiecare casierie în parte.

Sumele excedentare plafoanelor trebuie depuse obligatoriu în conturile bancare

Noul cadru legal obligă societățile să facă analiza numerarului disponibil în casierii la finalul fiecărei zile, iar sumele care depășesc plafoanele zilnice trebuie depuse în conturile bancare în termen de cel mult două zile lucrătoare.

Depășirea plafoanelor este permisă numai în situații punctate în mod specific de legislație, atunci când sumele suplimentare sunt aferente plății salariilor și a altor drepturi de personal, precum și a altor operațiuni cu persoane fizice. Dar chiar și în aceste situații, există niște limitări temporale suplimentare – sumele în discuție pot exista în casierie, peste plafoanele zilnice, numai pentru o perioadă de 3 zile lucrătoare de la data prevăzută pentru plata acestora.

Numărul femeilor din consiliile de administrație ale companiilor de servicii financiare europene a scăzut în 2023

- 44% din membrii consiliilor de administrație ale companiilor de servicii financiare europene numiți în 2023 au fost femei, în scădere de la 51% în 2022
- 59% din membrii consiliilor de administrație numiți în 2023 aveau experiență în funcții de conducere superioară, dar numai 38% dintre aceștia au fost femei, în scădere de la 47% în 2022

- 31% din firme încă raportează o reprezentare mai mică de 40% a femeilor în consiliile de administrație, acestea deținând cele mai înalte funcții* doar în cazul a 29% dintre firme
- 36% din membrii consiliilor de administrație numiți anul trecut aveau experiență politică, în scădere de la 41% în 2022, 27% experiență în industria tehnologiilor, în creștere de la 22%, și 22% experiență/abilități în domeniul ESG/sustenabilității, în scădere de la 23%

Numărul femeilor desemnate membri în consiliile de administrație ale celor mai mari companii de servicii financiare europene a scăzut cu șapte puncte procentuale față de anul anterior, potrivit celui mai recent studiu EY European Financial Services Boardroom Monitor, care a relevat că 44% dintre toate persoanele numite anul trecut au fost femei, în scădere de la 51% în 2022.

Cu toate că femeile sunt reprezentate în consiliile de administrație ale tuturor firmelor de servicii financiare europene monitorizate, actuala distribuție pe genuri la nivelul tuturor firmelor este de 57% bărbați și 43% femei (în scădere de la 58% și, respectiv, 42% în 2022), în timp ce 31% dintre firmele de servicii financiare europene cotate la bursă încă raportează o reprezentare a femeilor în consiliile de administrație mai mică de 40%. Acesta este sub nivelul necesar până în 2026, pentru conformarea cu [Directiva Comisiei Europene privind consolidarea echilibrului de gen în rândul administratorilor societăților](#), care impune tuturor companiilor din statele membre UE ca femeile să dețină 40% dintre posturile de administratori neexecutivi sau 33% din toate posturile administrative.

Experiența în funcții de conducere superioară, la mare căutare în consiliile de administrație din Europa

Experiența în funcții de conducere superioară a reprezentat

principalul criteriu pentru recrutarea de noi membri în consiliile de administrație în 2023. Pentru al doilea an consecutiv, 59% dintre persoanele numite anul trecut aveau experiență actuală sau anterioară în echipe de conducere superioară. Cu toate acestea, dintre administratorii cu experiență în funcții de conducere superioară numiți în 2023, numai 38% au fost femei, în scădere de la 47% în 2022.

În cadrul consiliilor de administrație din sectorul european al serviciilor financiare, membrii femei prezintă o probabilitate mai mică decât omologii lor bărbații de a avea experiență în funcții de conducere superioară sau de a deține o poziție de conducere în consiliu. Puțin peste jumătate (51%) dintre femeile administrator au experiență în cadrul unei echipe de conducere superioară, în timp ce 64% dintre bărbații administratori au o astfel de experiență. Din totalul segmentului monitorizat, funcțiile de conducere din consiliile de administrație (definite, în conformitate cu modificările propuse de FCA la [normele de listare din Regatul Unit pdf](#)), ca fiind cele de președinte, director general, membru independent de rang superior al consiliului de administrație (*Senior Independent Director*) sau director financiar doar 29% sunt deținute de femei în companiile financiare europene cotate la bursă.

Răzvan Pîrnac, Director, Financial Services Risk Management, EY România: *“Boardroom-ul bancar românesc a atins ținta de 33% reprezentare feminină pentru toți membrii consiliilor de administrație, în condițiile în care, în decembrie 2023, împărțirea pe sexe a consiliilor de administrație ale primelor cinci bănci din România a fost de 39% femei și 61% bărbați. Un procent similar a fost înregistrat și în decembrie 2022. Cu toate acestea, ponderea reprezentării femeilor în consiliile de administrație ale băncilor din România este sub ponderea de 43% din UE”.*

Cele mai căutate abilități în rândul administratorilor

Datele din studiul EY Boardroom Monitor relevă că 14% din membrii consiliilor de administrație ale firmelor de servicii financiare europene au plecat din funcție în 2023, în timp ce noile numiri înregistrează un procent de 11%, mai mic decât cel al plecărilor.

Cu toate acestea, firmele de servicii financiare au profitat de noile numiri pentru a aprofunda experiența și seturile de abilități în domeniul politic, al tehnologiilor și al sustenabilității la nivelul consiliilor de administrație. Dintre administratorii desemnați în 2023, 36% aduc experiență politică (în scădere de la 41% în 2022), 27% au experiență profesională în sectorul tehnologic (în creștere de la 22% în 2022) și 22% au experiență profesională în domeniul sustenabilității sau ESG (în scădere de la 23% în 2022).

Și în cazul noilor numiri există o probabilitate mai mare ca aceștia să aibă mai multe cunoștințe și experiență în domeniul sustenabilității, tehnologiei și politicii decât administratorii existenți. Dintre toți membrii consiliilor de administrație, 15% au experiență în domeniul sustenabilității, 18% au experiență în domeniul tehnologic, iar 33% au experiență politică.

În ultimul an, o proporție mai mare de femei administrator au adus experiență în domeniul tehnologic (33%) și ESG (27%) în comparație cu omologii lor bărbați, dintre care 23% au experiență în domeniul tehnologic și 18% au experiență în domeniul ESG sau al sustenabilității.

Potențiale modificări ale

regimului prosumatorilor

Autori:

- **Raluca Teodorescu – Avocat, Managing Associate – Băncilă, Diaconu și Asociații**
- **Iulian Creangă – Avocat, Senior Associate – Băncilă, Diaconu și Asociații**

Regimul prosumatorului reprezintă un subiect de interes major la nivel național, atât pentru sectorul privat, cât și pentru sectorul public, aspect care se reflectă și în creșterea numărului de prosumatori în ultima perioadă. Astfel, conform datelor oferite de Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei, începând cu ianuarie 2022 și până în iunie 2023, numărul prosumatorilor a crescut de la 13.874 la 77.638, iar puterea instalată a acestora de la 88 MW, la 973 de MW, estimându-se 1.500 MW la finalul anului 2023.

În susținerea ritmului de dezvoltare accelerat, în data de 25 noiembrie 2023 a fost trimis spre promulgare Proiectul de Lege cu nr. 605/2023 pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare.

Având în vedere creșterea interesului în această direcție, considerăm că este oportună intervenția legiuitorului pentru clarificarea și completarea legislației privind prosumatorii.

Cu toate acestea, până în prezent, Proiectul de Lege nu a fost promulgat de Președintele României. Astfel, forma finală a Proiectul de Lege este încă în discuție, ca urmare a unei cereri de reexaminare formulate de către Președintele României, în urma căreia Proiectul de Lege s-a întors în Parlament spre dezbateri.

Forma proiectului de lege

Proiectul de lege propune o serie de schimbări majore, inclusiv:

- Mărirea limitei capacității puterii instalate a centralelor electrice pentru care se pot aplica mecanismele de compensare cantitativă și regularizare financiară:
  - de la **200kW** (actual), la **400 kW** pentru compensarea cantitativă;
  - de la **400kW** (actual), la **900 kW** pentru regularizarea financiară.
- Creșterea puterii instalate pentru care prosumatorii sunt exonerati de responsabilitatea în materie de echilibrare de la **400 kW** (actual), până la **900 kW**;
- Modificarea definiției prosumatorului prin introducerea expresă a mecanismului de compensare financiară ca modalitate de decontare a excedentului de energie electrică produsă la locul de producere cu energia electrică consumată din rețea pentru alte locuri de consum, dacă:
  - serviciul de furnizare este prestat de același furnizor;
  - locurile de consum și/sau de producere și consum sunt racordate la rețeaua electrică a aceluiași operator de distribuție;
- Introducerea dreptului de a opta între aplicarea mecanismului de compensare cantitativă și cel al regularizării financiare pentru prosumatorii care dețin centrale electrice din surse regenerabile, cu o putere instalată de cel mult 400 kW pe o perioadă de cel puțin 6 luni;
- Eliminarea perioadei de 24 luni în care prosumatorul poate folosi energia produsă, dar neutilizată.

Pentru aducerea la îndeplinire a noilor modificări, proiectul de lege prevede obligația ANRE de a modifica și completa Metodologia de stabilire a regulilor de comercializare a energiei electrice produse în centrale electrice din surse

regenerabile cu putere electrică instalată de cel mult 400 kW pe loc de consum aparținând prosumatorilor, în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a proiectului de lege.

Prin normele sale tranzitorii, proiectul de lege mai prevede și aplicarea sa imediată în cadrul contractelor dintre prosumatori și furnizori aflate deja în derulare.

Cererea de reexaminare a Președintelui României

În data de 12 decembrie 2023, a fost înaintată către Senatul României cererea de reexaminare a Președintelui României, înregistrată cu nr. L504/13.12.2023.

Printre motivele cererii de reexaminare se numără:

- Necesitatea corelării modificărilor propuse cu dispozițiile legale în vigoare. Corelarea ar trebui să privească atât normele care reglementează sectorul energetic, cât și cele care reglementează alte sectoare, precum fiscal și financiar;
- Implicațiile referitoare la principiul securității raporturilor juridice în situația aplicării noilor modificări și pentru prosumatorii care beneficiază deja de facilitățile existente;

Cu titlu de exemplu, în situația în care un prosumator cu puterea instalată de 350 kW care beneficiază, în prezent, de mecanismul de regularizare financiară ar putea beneficia de mecanismul de compensare cantitativă, fără alte formalități, după intrarea în vigoare a proiectului de lege în forma în care a fost transmis spre promulgare.

- Existența unor potențiale bariere de acces al prosumatorilor la piața de energie electrică în situația decontării energiei electrice consumate de prosumatori la alte locuri de consum;

Astfel, în contextul în care furnizorii sunt cei care

gestionează relația cu operatorii de distribuție pentru locurile de consum ale prosumatorilor, aceștia pot limita accesul prosumatorilor la piața de energie electrică.

- Depășirea limitelor impuse de Uniunea Europeană prin Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și Consiliului, care prevede că statele membre pot acorda derogări de la responsabilitatea de echilibrare în ceea ce privește instalațiile de producere de energie electrică din surse regenerabile cu o putere instalată mai mică de 400 de kW (în prezent), urmând ca, de la 1 ianuarie 2026, să se reducă la 200 kW.

Astfel, până la alinierea Proiectului de Lege cu solicitările Cererii de Reexaminare și publicarea versiunii finale în Monitorul Oficial, viitorul regim juridic al prosumatorilor rămâne încă incert, prevederile proiectului de lege nefiind aplicabile.

---

e-Transport a devenit obligatoriu pentru mai multe categorii de transporturi. Ce noutăți sunt la aplicarea sistemului?

Autor: Cristina Săulescu, partener Cabot Transfer Pricing

Obligația de a monitoriza transporturile rutiere prin intermediul sistemului informatic e-Transport a fost extinsă pe finalul anului trecut, autoritățile obligând companiile să

obțină coduri UIT și pentru transporturile internaționale de mărfuri. Până acum, sistemul era obligatoriu numai pentru bunurile considerate cu risc fiscal ridicat. Dincolo de extinderea e-Transport, prin aceeași modificare legislativă au fost introduse și noi obligații pentru transportatori care le impun să doteze vehiculele cu GPS-uri, iar în următoarele luni se pregătesc și alte noutăți la aplicarea sistemului de monitorizare.

Prin OUG nr. 115/2023, publicată în 15 decembrie în Monitorul Oficial, autoritățile au extins prevederile e-Transport și către transporturile internaționale de bunuri care tranzitează teritoriul României, indiferent de categoria de bunuri transportate. Practic, în acest moment sistemul este obligatoriu:

- pentru bunurile considerate cu risc fiscal ridicat, atât pentru transporturi naționale, cât și pentru cele internaționale;
- pentru orice fel de bunuri, dacă ele sunt transportate internațional.

Prin intermediul e-Transport, contribuabilii trebuie să declare anticipat deplasarea bunurilor considerate cu risc fiscal ridicat, prin obținerea unui cod unic, denumit cod UIT, care trebuie trecut obligatoriu pe documentele de transport. În e-Transport figurează date referitoare la expeditor și beneficiar, denumirea, caracteristicile, cantitățile și contravaloarea bunurilor transportate, locurile de încărcare și descărcare, detalii cu privire la mijlocul de transport folosit și codul UIT al respectivului transport.

Pentru transporturile internaționale, recent introduse în sfera de aplicare a e-Transport, obligația de a genera codul UIT revine în funcție de tipul operațiunii, unuia dintre actorii implicați în relația de transport.

Astfel, în timp ce pentru importuri și exporturi, obligația de

a genera codul UIT cade în sarcina destinatarului sau expeditorului înscris în declarația vamală de import, pentru achizițiile sau livrările intracomunitare de bunuri, obligația revine fie beneficiarului, fie furnizorului din România. Atunci când bunurile fac obiectul tranzacțiilor intracomunitare aflate în tranzit, obținerea codului UIT și declararea transportului trebuie făcute de depozitari.

Nerespectarea obligațiilor de declarare a transporturilor internaționale de bunuri în sistemul RO e-Transport se sancționează cu amendă de la 20.000 lei la 100.000 lei, în cazul persoanelor juridice, precum și cu confiscarea contravalorii bunurilor nedeclarate. Totuși, actul normativ stabilește că sancțiunile contravenționale pentru nerespectarea noilor obligații privind transporturile rutiere internaționale de bunuri intră în vigoare abia de la data de 1 iulie 2024, dând practic companiilor o perioadă de timp pentru asimilarea noutăților și conformare.

Pe lângă extinderea sistemului, OUG nr. 115/2023 a introdus și noi obligații, care îi vizează în mod specific pe transportatori. Mai exact, ordonanța prevede suplimentar că, pentru transporturile rutiere care fac obiectul monitorizărilor prin e-Transport, operatorul este obligat să echipeze vehiculul de transport cu dispozitive de tip terminal de telecomunicații, iar conducătorul vehiculului are obligația să pornească dispozitivul de poziționare înainte de începerea transportului pe teritoriul național și să îl țină în funcțiune până la locul de livrare declarat pe teritoriul național sau după părăsirea teritoriului național.

Ce alte modificări sunt preconizate la e-Transport

Dincolo de aceste noutăți deja oficializate, aplicarea sistemului e-Transport ar urma să mai fie extinsă încă o dată în următoarele luni după cum reiese dintr-un proiect de ordin, aflat încă în proces de aprobare la ANAF. Proiectul propune ca, din martie 2024, lista de produse riscante vizată de

monitorizare prin sistemul e-Transport să fie completată pentru a include și alte bunuri de larg consum, cum ar fi carnea, laptele, ouăle, mierea și tutunul.

Astfel, pe lista existentă de bunuri cu risc fiscal ridicat, ar urma să fie introduse și alte coduri NC: carne și organe comestibile (coduri NC: 0201 – 0210), pești, crustacee, moluște și alte nevertebrate acvatice (coduri NC: 0302, 0304, 0306), lapte, produse lactate, ouă de păsări, miere naturală și alte produse comestibile de origine animală (coduri NC: 0401 – 0407, 0409), diferite produse din tutun (coduri NC: 2401, 2403, 2404).

Aceste schimbări nu au fost încă oficializate, dar în [proiectul de ordin](#) pus în dezbatere publică pe site-ul ANAF se precizează că ele ar urma să intre în vigoare începând cu 1 martie.

Tot în categoria modificărilor legislative, mai merită știut că mai există încă un [proiect de ordin](#), tot în dezbatere publică, prin care ANAF propune și o serie de optimizări la procedura de funcționare a sistemului e-Transport, inclusiv reguli care să permită confirmarea datelor declarate de operatori, precum și schimbări în procesul de verificare automată a transporturilor.